

Nieuwbouw landgoed Dennenheuvel, te Bloemendaal

**Toetsing in het kader van de Wet
natuurbescherming**

A.R. Balk
G.F.J. Smit

Bureau Waardenburg bv
Ecologie & landschap

Postbus 365 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 51 27 10, Fax 0345 51 98 49
E-mail info@buwa.nl www.buwa.nl

Nieuwbouw landgoed Dennenheuvel, te Bloemendaal

Toetsing in het kader van de Wet natuurbescherming

Ing. A.R. Balk, F. Van der Vliet, drs. G.F.J. Smit

Status uitgave: conceptrapport

Rapportnummer:	18-040
Projectnummer:	17-0648
Datum uitgave:	9 oktober 2018
Foto's omslag:	Bureau Waardenburg bv
Projectleider:	drs. G.F.J. Smit
Naam en adres opdrachtgever:	Partners Ro I. de Lange Julianaplein 8 5211 BC Den Bosch

Akkoord voor uitgave:
drs. G.F.J. Smit

Paraaf:

Graag citeren als: Balk, A.R., 2018. Nieuwbouw landgoed Dennenheuvel, te Bloemendaal. Toetsing in het kader van de Wet natuurbescherming. Bureau Waardenburg Rapportnr. 18-040. Bureau Waardenburg, Culemborg.

Trefwoorden: natuurtoets, stikstofdepositie, vleermuizen

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv. Opdrachtgever hierboven aangegeven vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Partners Ro

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig ISO 9001: 2015. Bureau Waardenburg bv hanteert als algemene voorwaarden de DNR 2011, tenzij schriftelijk anders wordt overeengekomen.

Bureau Waardenburg bv
Onderzoek en advies voor ecologie en landschap

Postbus 365 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 51 27 10
info@buwa.nl www.buwa.nl

Voorwoord

Op landgoed Dennenheuvel te Bloemendaal wordt nieuwbouw gerealiseerd en een nieuwe toegangsweg aangelegd. Hiervoor worden bomen gekapt en wordt het huidige gebouw gesloopt. Deze ingrepen kunnen effecten hebben op beschermde soorten planten en dieren.

Partners Ro heeft Bureau Waardenburg opdracht verstrekt de effecten als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden op beschermde soorten te onderzoeken.

In het kader van de Wet natuurbescherming heeft Bureau Waardenburg in 2018 een oriënterend onderzoek en aanvullend vleermuisonderzoek uitgevoerd in het plangebied en de effecten van de werkzaamheden op beschermde flora en fauna bepaald.

Aan de totstandkoming van dit rapport werkten mee:

A.R. Balk	veldwerk, rapportage, fotografie
F. van der Vliet	vleermuisonderzoek
G.F.J. Smit	projectleiding, rapportage

Genoemde personen zijn door opleiding, werkervaring en zelfstudie gekwalificeerd voor de door hun uitgevoerde werkzaamheden. Het project is uitgevoerd volgens het kwaliteitshandboek van Bureau Waardenburg. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg is door Certiked ISO gecertificeerd overeenkomstig BRL 9990:2001 / ISO 9001:2008.

Vanuit Partners Ro werd de opdracht begeleid door mevrouw K. Hoogenboezem. Wij danken haar voor de prettige samenwerking.

Veldonderzoek is altijd een momentopname. Bureau Waardenburg waarborgt dat het onderzoek is uitgevoerd door deskundige onderzoekers volgens de gangbare standaardmethoden. Het bureau is niet aansprakelijk voor waarnemingen van soorten door derden en waarnemingen die na afronding van de studie bekend worden gemaakt.

Inhoud

Voorwoord	2
Samenvatting	4
1 Inleiding.....	5
1.1 Aanleiding en doel.....	5
1.2 Verantwoording.....	5
2 Toetsingskader beschermde soorten en gebieden.....	7
2.1 Wet natuurbescherming.....	7
2.2 Beschermingsregimes soorten.....	7
2.3 Natura 2000-gebieden	8
2.4 Houtopstanden	8
2.5 Natuurnetwerk Nederland.....	8
3 Plangebied en werkzaamheden	9
4. Betekenis van landgoed Dennenheuvel voor beschermde soorten planten en dieren..	11
4.1 Bronnenonderzoek.....	11
4.2 Relevante soorten	11
5 Effecten van de ingreep en te treffen maatregelen	16
5.1 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn.....	16
5.2 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn	16
5.3 Beschermingsregime andere soorten.....	19
6 Beoordeling Wet natuurbescherming	20
6.1 Natura 2000-gebied Kennemerland Zuid	20
6.2 Beschermde soorten	22
6.3 Natuurnetwerk Nederland.....	22
7 Literatuur.....	24

Samenvatting

Op landgoed Dennenheuvel te Bloemendaal wordt nieuwbouw gerealiseerd en een nieuwe toegangsweg aangelegd. Hierbij moet rekening worden gehouden met beschermde soorten planten en dieren.

De Wet natuurbescherming heeft als doel het voor de lange termijn beschermen en gebruiken van biodiversiteit. Sommige handelingen en ontwikkelingen kunnen de natuur schaden en zijn daarom krachtens de wet verboden. Is dat het geval dan moet er ontheffing worden aangevraagd voor het overtreden van een verbodsbepaling.

Bureau Waardenburg heeft op basis van een oriënterend veldonderzoek (d.d. 5 februari), bronnenonderzoek en aanvullend veldonderzoek de effecten van deze ingreep onderzocht en beoordeeld of voor genoemd initiatief een ontheffing moet worden aangevraagd.

Bij uitvoering van de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming.

Randvoorwaarden / Maatregelen bij uitvoering werkzaamheden

- De gebouwen hebben betekenis als zomer- en paar- en winterverblijven voor gewone en ruige dwergvleermuis. Om de functionaliteit van de territoria te behouden zullen in de nieuwbouw permanente voorzieningen voor zomer- en paarverblijven moeten worden opgenomen. Om de periode tussen sloop en het beschikbaar komen van de voorzieningen in de nieuwbouw te overbruggen zullen tijdelijke voorzieningen moeten worden getroffen. In dit rapport zijn daarvoor maatregelen aangegeven.
- Verstoring van vogelnesten die in gebruik zijn dient voorkomen te worden. Dit kan door bomen en struiken buiten het broedseizoen te verwijderen en/of bebouwing buiten het broedseizoen te slopen. Het rooien van beplanting en/of slopen van bebouwing binnen het broedseizoen is mogelijk indien is vastgesteld dat er met deze werkzaamheden geen nesten van vogels worden verstoord. Voor het broedseizoen wordt in het kader van de Wet natuurbescherming geen standaard periode gehanteerd. De lengte en de aanvang van het broedseizoen verschilt per soort. Globaal moet rekening gehouden worden met de periode half maart tot september.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Op landgoed Dennenheuvel te Bloemendaal wordt nieuwbouw gerealiseerd en een nieuwe toegangsweg aangelegd. Hiervoor worden bomen gekapt en worden meerdere gebouwen gesloopt. Bij uitvoering van de werkzaamheden in het kader van de ruimtelijke ontwikkeling zal rekening moeten worden gehouden beschermde soorten planten en dieren.

De Wet natuurbescherming heeft als doel het behoud van de biodiversiteit en duurzaam gebruik van de bestanddelen daarvan. Sommige handelingen en ontwikkelingen kunnen de natuur, en daarmee de biodiversiteit, schaden en zijn daarom krachtens de wet verboden. Is dat het geval dan is er ontheffing nodig voor het overtreden van een verbodsbepaling. In specifieke gevallen geldt een vrijstellingsregeling. Als de schade betrekking heeft op een Natura 2000-gebied moet een vergunning worden aangevraagd.¹

In dit rapport wordt verslag gedaan van bronnen- en veldonderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten. Het doel is te bepalen of de voorgenomen werkzaamheden leiden tot overtredingen van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming.

Dit rapport beschrijft de uit te voeren werkzaamheden en de methodiek bij de in 2018 uitgevoerde inventarisatie. De effecten van de ingreep op beschermde en/of bijzondere soorten planten en dieren zijn in beeld gebracht en getoetst aan de verbodsbepalingen uit de natuurwetgeving. Daarbij is ingegaan op de volgende vragen:

- Welke beschermde soorten planten en dieren komen mogelijk of zeker voor in de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden?
- Welke effecten op beschermde soorten heeft de voorgenomen werkzaamheden?
- Kunnen deze effecten een wezenlijke negatieve invloed op soorten hebben?
- Welke verbodsbepalingen worden overtreden/is een ontheffing nodig?

Welke maatregelen voor mitigatie en compensatie van schade aan beschermde soorten zijn noodzakelijk?

1.2 Verantwoording

De toetsing is een effectbepaling en -beoordeling op basis van de huidige aanwezigheid van beschermde soorten planten en dieren in het plangebied, de functie van het plangebied en de directe omgeving voor deze soorten en de voorgenomen

¹ Zie voor de doelstelling en regels van de Wet natuurbescherming het wettelijk kader in de bijlage.

ingreep. De toetsing is opgesteld op basis van het in 2018 uitgevoerde veldwerk, de huidige ter beschikking staande kennis en inschattingen van deskundigen.

Veldbezoeken

Het plangebied landgoed Dennenheuvel is op 5 februari 2018 bezocht voor een oriënterend veldbezoek. Tijdens dit terreinbezoek is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten (zicht- en geluidswaarnemingen, sporenonderzoek naar de aanwezigheid van pootafdrukken, nesten, holen, uitwerpselen, haren, etc). Op basis van terreinkenmerken en *expert judgement* is beoordeeld of het terrein geschikt is voor de in de regio voorkomende beschermde soorten. Aanwezige bebouwing en bomen zijn extern en voor zover toegankelijk intern beoordeeld op aanwezigheid van (sporen van) vleermuizen.

Naar aanleiding van de bevindingen van het oriënterend veldbezoek is aanvullend een zomer- en najaarsonderzoek naar gebruik van het plangebied door vleermuizen uitgevoerd.

De in dit rapport gepresenteerde gegevens over beschermde soorten zijn houdbaar tot 2021. Indien de in dit rapport beschreven ingreep wijzigt dan wel wordt uitgevoerd na 2021 kan een actualisatie van het onderzoek nodig zijn.

Bronnenonderzoek

Aanvullend op het oriënterend veldbezoek heeft beperkt bronnenonderzoek plaatsgevonden. Voor een actueel overzicht van beschermde soorten die in de regio voorkomen is de NDFF geraadpleegd².

² Nationale Database Flora en Fauna geraadpleegd dd. 5-2-2018

2 Toetsingskader beschermde soorten en gebieden

2.1 Wet natuurbescherming

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming (Wnb) van kracht geworden. De Wnb heeft als doel het behoud van de biodiversiteit en duurzaam gebruik van de bestanddelen daarvan. De wet regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, van soorten planten en dieren en van houtopstanden.

De regels die toezien op bescherming van Natura 2000-gebieden zijn opgenomen in 'Hoofdstuk 2 Natura 2000-gebieden' van de Wnb. De verbodsbepalingen ten aanzien van beschermde soorten planten en dieren zijn in de Wnb opgenomen in 'Hoofdstuk 3 Soorten' en beschreven per beschermingsregime (zie onder). De regels voor houtopstanden zijn beschreven in Hoofdstuk 4 van de wet.

2.2 Beschermingsregimes soorten

Bij de uitvoering van de voorgenomen ingrepen moet rekening worden gehouden met het huidige voorkomen van beschermde soorten planten en dieren in het plangebied. Als de voorgenomen ingreep leidt tot het overtreden van verbodsbepalingen betreffende beschermde soorten, zal moeten worden nagegaan of een vrijstelling geldt of dat een ontheffing moet worden verkregen.

De Wnb onderscheidt bij de bescherming van soorten drie beschermingsregimes:

- Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (Wnb § 3.1),
- Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (Wnb § 3.2)³ en
- Beschermingsregime andere soorten (Wnb § 3.3).

Voor soorten vallend onder '*Beschermingsregime andere soorten*' kan de provincie een vrijstelling verlenen voor handelingen in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden (Wnb Art 3.10 lid 2a).

In dit rapport wordt onderscheid gemaakt in 'vogels', soorten Habitatrichtlijn (Wnb § 3.2) en 'andere soorten' (Wnb § 3.3).

Als de voorgenomen ingreep leidt tot het overtreden van verbodsbepalingen betreffende beschermde soorten, is nagegaan of een vrijstelling geldt of dat een ontheffing moet worden verkregen voordat de ingreep wordt uitgevoerd (zie bijlage 1).

³ Dit betreft soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn met uitzondering van vogels. Vogels vallen onder Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn. Brochure: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Ministerie van EZ, versie 1.3 december 2016.

2.3 Natura 2000-gebieden

Het plangebied ligt aangrenzend aan het Natura 2000-gebied Zuid-Kennemerland. De effecten van de voorgenomen ingreep zijn zeer lokaal.

Kennemerland-Zuid is aangewezen voor een aantal voor stikstof gevoelige habitats. De ingreep vindt plaats buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied.

Het toekomstige gebruik gaat gepaard met emissie van stikstof. Dit kan leiden tot extra stikstofdepositie op voor stikstofgevoelige habitattypen. De extra depositie is berekend met AERIUS en vergeleken met de huidige situatie (Tauw 2018).

Kennemerland-Zuid is aangewezen voor nauwe korfslak, meervleermuis en groenknolorchis. Voor meervleermuizen heeft Kennemerland-Zuid betekenis als overwinteringsgebied, ze overwinteren in bunkers in het duin.

2.4 Houtopstanden

De Wet natuurbescherming beschermt houtopstanden met een oppervlakte van minimaal 10 are (1000 m²) en rijbeplantingen die bestaan uit meer dan 20 bomen (art. 1.1).

Met de ingreep worden enkele bomen, maar geen houtopstanden gekapt. De regels ten aanzien van houtopstanden zijn dus niet van toepassing.

2.5 Natuurnetwerk Nederland

Provincie Noord-Holland heeft een nnn-wijzer voor een eerste toetsing van geplande ingrepen. In hoofdstuk 6 zijn de stappen uit de NNN-wijzer beantwoord. De wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN en de natuurverbindingen zijn ontleend aan het Natuurbeheerplan. De planologische bescherming van het NNN is vastgelegd in de Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV).

3 Plangebied en werkzaamheden

Landgoed Dennenheuvel ligt aan de rand van de bebouwde kom van Bloemendaal, tussen Bloemendaal en Sandpoort-Zuid (Figuur 1.1). Het is aan de westzijde omgeven door bosgebied, onderdeel van het Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid en Natuurnetwerk Nederland. Aan de oostzijde ligt bebouwing, het spoor Haarlem-Zandvoort en de N208.

Figuur 1.1 Ligging plangebied (rood omkaderd) Dennenheuvel te Bloemendaal.

Op landgoed Dennenheuvel is men van plan om de bestaande bebouwing te slopen en te vervangen door nieuwbouw. De huidige functie betreft een zorginstelling met de bestemming 'maatschappelijk'⁴. De nieuwbouw krijgt een woonbestemming. Ook wil men de toegangsweg verleggen en parkeervoorzieningen realiseren. Het bestemmingplangebied is weergegeven in Figuur 1.2.

In het zuiden wordt het bestemmingsplangebied begrensd door de Dennenweg. In het westen door de St. Theresia-school, in het noorden door bos en in het oosten door een tuinbouwvereniging. Het bestemmingsplangebied omvat de gebouwen Dennenheuvel, Euphrasia, Pelletier en een zoekgebied voor een parkeerplaats. De voorgenomen werkzaamheden op landgoed Dennenheuvel bestaan uit de sloop van zorggebouw Dennenheuvel, klooster Euphrasia, Pelletier en de dienstwoning. De toegangsweg wordt verlegd richting het oosten waarvoor enkele bomen gekapt dienen te worden. Tenslotte wordt nieuwbouw en een parkeerplaats gerealiseerd.

⁴ www.ruimtelijkeplannen.nl

4. Betekenis voor beschermde soorten

4.1 Bronnenonderzoek

De Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geeft een eerste indruk van mogelijk aanwezige beschermde soorten binnen het plangebied en binnen de directe omgeving. Als zoekgebied is gekozen voor een gebied met een straal van circa 200 meter rondom het plangebied, waarbij gericht gezocht is naar alle beschermde en rode lijst soorten die de afgelopen 5 jaar zijn waargenomen, met uitzondering van vogels.

Tabel 1 Rapportage NDFF (Geraadpleegd op 5 februari 2018) voor alle soortgroepen, met uitzondering van de soortgroep vogels ; **WNB**: beschermingsstatus onder de Wet natuurbescherming, NL=Nationaal beschermde soort (artikel 3.10), EU=Europees beschermde soort (artikel 3.1 of 3.5); **Vrijstelling**: Hier is aangegeven of de soort via een provinciale verordening is vrijgesteld. NH = Noord-Holland. **RL**: status van soort met vermelding op de Nederlandse Rode Lijst; 0 = uitgestorven op wereldschaal, 1 = in het wild uitgestorven op wereldschaal, 2 = verdwenen uit Nederland, 3 = in het wild verdwenen uit Nederland, 4 = ernstig bedreigd, 5 = bedreigd, 6 = kwetsbaar, 7 = gevoelig, - = niet op Rode Lijst (EZ 2015)

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	WNB	Vrijstelling	RL
Zoogdieren				
Damhert	<i>Dama dama</i>	NL	-	5
Eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>	NL	-	-

4.2 Oriënterend veldbezoek

In onderstaande tekst is per soortgroep aangegeven welke beschermde soorten tijdens het veldbezoek op 5 februari 2018 zijn waargenomen of waarvan het zeer waarschijnlijk wordt geacht dat de soorten in het plangebied voorkomen.

Het plangebied is in potentie geschikt voor alle soortgroepen. Het plangebied bevat voor deze soorten (in potentie) geschikt habitat, zoals bebouwing, bosschages en open water.

Planten

In het plangebied zijn bij het veldbezoek geen beschermde soorten planten aangetroffen. Geschikte groeiplaatsen zijn niet aanwezig. Uit het plangebied en zijn omgeving zijn ook geen waarnemingen van beschermde soorten planten bekend (NDFF 2018(i)). Het voorkomen van beschermde planten in het plangebied is op basis van het veldbezoek en verspreidingsgegevens uitgesloten.

Ongewervelden

In het plangebied zijn bij het veldbezoek geen beschermde soorten ongewervelden aangetroffen. Geschikt habitat is niet aanwezig. Uit het plangebied en zijn omgeving zijn ook geen waarnemingen van beschermde soorten ongewervelden bekend (NDFF 2018(i)). Het voorkomen van beschermde ongewervelden in het plangebied is op basis van het veldbezoek en verspreidingsgegevens uitgesloten.

Vissen

In het plangebied zijn bij het veldbezoek geen beschermde soorten vissen aangetroffen. Geschikt habitat is niet aanwezig; de poel nabij de bebouwing is sterk beschaduwd en bevat geen waterplanten. Uit het plangebied en zijn omgeving zijn ook geen waarnemingen van beschermde soorten vissen bekend (NDFF 2018(i)). Het voorkomen van beschermde vissen in het plangebied is op basis van het veldbezoek en verspreidingsgegevens uitgesloten.

Amfibieën

In het plangebied zijn bij het veldbezoek geen beschermde soorten amfibieën aangetroffen. Geschikt habitat is aanwezig voor algemene soorten. Bruine kikker, gewone pad en mogelijk kleine watersalamander kan zich voortplanten in kleine poelen en de sloten langs de volkstuinen. Op het landgoed is geschikt landhabitat aanwezig en geschikt overwinterhabitat. In de hopen tuinafval net buiten het plangebied gelegen overwinteren mogelijk amfibieën. Uit het plangebied en zijn omgeving zijn geen waarnemingen van streng beschermde soorten amfibieën bekend (NDFF 2018(i)). Het voorkomen van streng beschermde amfibieën in het plangebied is op basis van het veldbezoek en verspreidingsgegevens uitgesloten.

Reptielen

In het plangebied zijn bij het veldbezoek geen beschermde soorten reptielen aangetroffen. Geschikt habitat is aanwezig voor hazelworm. Naar deze soort is gezocht onder een doek en in twee putten, een type verblijfplaats waar deze soort vaak in overwintert. Desondanks is de soort niet aangetroffen waardoor aangenomen kan worden dat hazelworm niet voorkomt binnen het plangebied. Uit het plangebied en zijn omgeving zijn ook geen waarnemingen van beschermde soorten reptielen bekend (NDFF 2018(i)). Het voorkomen van beschermde reptielen in het plangebied is op basis van het veldbezoek en verspreidingsgegevens uitgesloten.

Grondgebonden zoogdieren

In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek reeën aangetroffen in het bos ten noorden van het gebouw Dennenheuvel. Het bos, wat met name ten noorden van het plangebied ligt, is mogelijk geschikt voor boommarter en eekhoorn. Uit het plangebied en zijn omgeving zijn alleen waarnemingen van damhert en eekhoorn bekend (NDFF 2018). Alle soorten behoren tot het *Beschermingsregime andere soorten* (§ 3.3 van de wet natuurbescherming). Boommarter en eekhoorn zijn sterk aan bomen gebonden en niet aan gebouwen. Reeën en damherten houden zich op in het rustige bosdeel van het terrein. Daardoor zal het effect van het slopen van de woningen beperkt zijn tot

hooguit enige verstoring door geluidsoverlast tijdens de werkzaamheden. Mogelijk houden enkele algemene muizensoorten zoals bosmuis zich op in of nabij de gebouwen.

Vleermuizen

Zie paragraaf 4.3.

Vogels met jaarrond beschermde nestplaats⁵

De zorggebouwen hebben platte daken en zijn niet geschikt voor gebouw bewonende soorten als huismus en gierzwaluw. In de te kappen bomen zijn geen jaarrond beschermde nesten gevonden. Pelletier is mogelijk geschikt voor huismussen. Tijdens het veldbezoek zijn geen huismussen gezien of gehoord wat een bolwerk van huismussen uitsluit. Desondanks kan een enkel paar tot broeden komen.

Er zijn alleen algemene vogelsoorten aangetroffen tijdens het veldbezoek; houtduif, boomklever, zwarte kraai, zanglijster, goudhaan, heggenmus en koolmees. Deze soorten kunnen broeden in bosschages en bomen in of nabij het plangebied.

4.3 Vleermuisonderzoek

Met het oriënterende veldbezoek is het plangebied als geschikt beoordeeld voor habitat voor vleermuizen; het bosgebied kan als leef- en foerageergebied dienen. De gebouwen Dennenheuvel, Euphrasia en Pelletier zijn mogelijk geschikt voor kraamverblijf, zomerverblijf en paarplaats en Dennenheuvel en Euphrasia mogelijk ook als winterverblijfplaats. Het oostelijke gebouw bevat stootvoegen waardoor vleermuizen de spouw kunnen bereiken. Het westelijke gebouw biedt vermoedelijk toegang voor vleermuizen door middel van ruimte tussen de houten planken en de stenen muur (Figuur 4.1). Soortgelijke gebouwen bieden soms overwinteringsruimte aan grote aantallen vleermuizen. Pelletier biedt via een gat bij de dakrand aan de achterzijde toegang tot vleermuizen. Mogelijk kunnen vleermuizen ook elders onder de dakrand naar binnen. Op basis van deze bevindingen is een aanvullend vleermuisonderzoek uitgevoerd.

Bezoekdata	tijd	weer
24 mei 2018	21:40 – 23:45	14 graden, windkracht 0
4 juli 2018	03:00 – 05:00	16 graden, windkracht 0
17 juli 2018	22:00 – 24:00	16 graden, windkracht 0
23 augustus 2018	23:00 – 01:00	14 graden, windkracht 0
20 september 2018	22:00 – 24:00	17 graden, windkracht 2

⁵ Op grond van door het voormalige ministerie van LNV verstrekte handreikingen worden nesten van de volgende soorten als jaarrond beschermde nestplaatsen beschouwd: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief, zwarte wouw.

Figuur 4.1 Links spouwgangen die vleermuizen mogelijk toegang bieden tot Euphrasia, rechts kunnen vleermuizen onder het hout het gebouw mogelijk binnenkomen.

Bij het zomer- en najaarsonderzoek zijn waarnemingen gedaan van gewone en ruige dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis (Figuur 4.2 en 4.3). In het bosgedeelte zijn in de zomer circa 20 jagende gewone dwergvleermuizen en een enkele ruige dwergvleermuis waargenomen. De beide andere soorten, laatvlieger en rosse vleermuis, zijn hier niet waargenomen, deze foeragerende rond de gebouwen.

Van gewone en ruige dwergvleermuis zijn verblijfplaatsen in de gebouwen vastgesteld, laatvlieger en rosse vleermuis zijn alleen jagend waargenomen. Bij de gewone en ruige dwergvleermuis gaat het om zomer- en paarverblijven en het is aannemelijk dat er ook dieren in de winter in de gebouwen aanwezig zijn. Met name het gebouw met houtbetimmering (Figuur 4.1) biedt een geschikt verblijf voor een groot aantal dieren. Bij een ochtendronde in de zomer (4 juli 2018) zijn hier schuilplaatsen van ruige dwergvleermuizen vastgesteld (Figuur 4.3), in het gebouwdeel met houtbetimmering op de bovenetage. Vanaf de start van het ochtendbezoek - om 3:30 - riepen aan de noordoost- en noordwest-zijde van het vierzijdige gebouw met binnenterrein 3 mannetjes ruige dwergvleermuis en 1 mannetje gewone dwergvleermuis. De ruige dwergvleermuizen leken de hele waarnemingsperiode in hun schuilplaats te blijven. Bij de westpunt is op twee plaatsen een invliegende ruige dwergvleermuis waargenomen, via een kier achter de daktrim. Er werd daar een tijd gezwermd zodat er vermoedelijk al een aantal vleermuizen binnen aanwezig was.

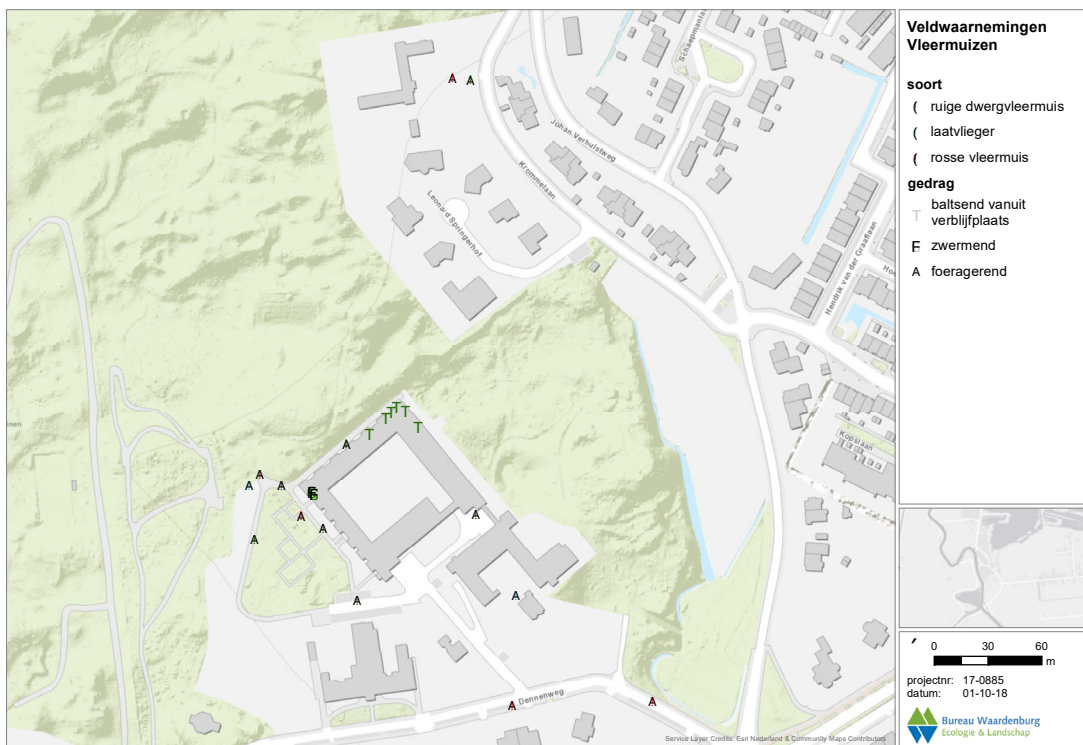
Bij de najaarsbezoeken zijn meerdere baltsterritoria van gewone dwergvleermuis vastgesteld, bij alle gebouwen in het plangebied (Figuur 4.1).

Gelet op het aantal in de omgeving van de gebouwen jagende gewone en ruige dwergvleermuizen gaat het in totaal om verblijfplaatsen voor enkele tientallen vleermuizen die op verschillende plekken in de gebouwen een zomer- en paarverblijfplaats hebben. Deze zullen ook een functie hebben als winterverblijf.

Verblijfplaatsen van andere soorten en kraamverblijven van gewone dwergvleermuis niet aangetroffen.

Figuur 4.2 Waarnemingen gewone dwergvleermuis veldonderzoek 2018, cirkel - cluster met jagende vleermuizen.

Figuur 4.3 Waarnemingen ruige dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis veldonderzoek 2018.

5 Effecten van de ingreep en te treffen maatregelen

5.1 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Het plangebied heeft betekenis voor algemene soorten broedvogels. Soorten waarvan het nest jaarrond beschermd is, zijn mogelijk aanwezig (zie 4.2.1)

Broedvogels (jaarrond beschermd nest)

Effecten van de ingreep

Indien de werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd, kunnen bezette nesten van huismus vernietigd worden. Indien buiten het broedseizoen gesloopt wordt, kunnen de jaarrond beschermde nesten van huismus vernietigd worden.

Maatregelen

Voorafgaand aan de sloop dient een veldbezoek worden afgelegd door een ervaren ecooloog op het gebied van huismussen. De ecooloog dient vast te stellen of huismus broedt bij Pelletier. Dit zullen hooguit enkele broedparen zijn.

Broedvogels (zonder jaarrond beschermd nest)

Effecten van de ingreep

Indien de werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd kan verstoring van broedende vogels of zelfs vernietiging van nesten en broedsel bij het verwijderen van opgaande beplanting worden voorkomen.

Maatregelen

Wetsovertreding kan worden voorkomen door:

Het rooien van beplanting en (voorbereidende) bouwwerkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor het broedseizoen wordt in het kader van de natuurwetgeving geen standaard periode gehanteerd. De lengte en de aanvang van het broedseizoen verschilt per soort. Globaal moet voor het broedseizoen rekening gehouden worden met de periode half maart tot augustus.

5.2 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

De gebouwen in het plangebied hebben een functie als zomer- en paarverblijfplaats en zeer waarschijnlijk ook als winterverblijf voor enkele tientallen gewone en ruige dwergvleermuizen.

Vleermuizen

Effecten van de ingreep

Met de sloop van de gebouwen worden verblijfplaatsen vernietigd en, indien dieren op het moment van de sloop aanwezig zijn, mogelijk dieren worden gedood. Ten behoeve van de nieuwe toegangsweg worden enkele bomen gekapt. Dit zal geen wezenlijke invloed hebben op het foerageergebied. Eén den die mogelijk ook gekapt dient te worden voor de toegangsweg bevat holten. Uit het veldonderzoek is niet gebleken dat deze boom betekenis heeft als verblijfplaats.

Maatregelen

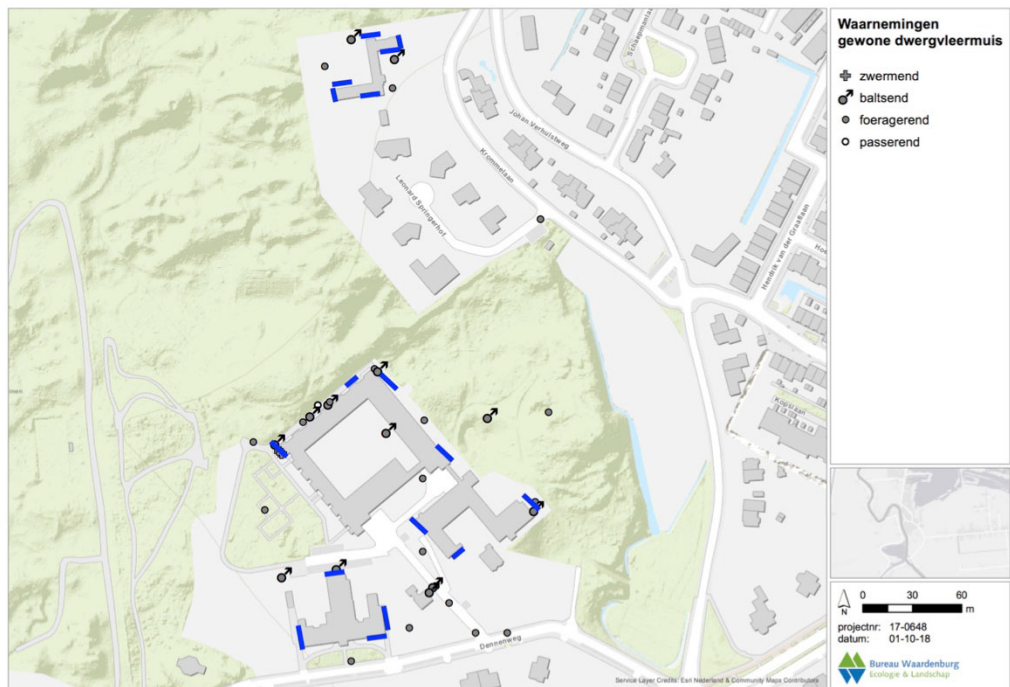
Om de functionaliteit van de territoria te behouden zullen in de nieuwbouw in overleg met een deskundige permanente voorzieningen moeten worden opgenomen om de gebouwen (mede) geschikt te maken voor zomer- en paar- en winterverblijf.

Om de periode tussen sloop en het beschikbaar komen van de voorzieningen in de nieuwbouw te overbruggen zullen tijdelijke voorzieningen moeten worden getroffen. Deze tijdelijke voorzieningen bestaan uit vleermuiskasten op palen of aan bomen in de directe nabijheid van de verblijfplaatsen. Een voorbeeld van geschikte kasten vormt het type VK MP 01⁶. Dergelijke vleermuiskasten worden in de praktijk vlot door gewone en ruige dwergvleermuizen in gebruik genomen. Het is daarbij van belang om voldoende variatie aan locaties aan te bieden waarbij de kasten op verschillende windrichtingen staan. Hierdoor bieden ze verschillende micro-klimatologische omstandigheden.

Indicatieve locaties voor het plaatsen van tijdelijke vleermuiskasten zijn weergegeven in Figuur 5.1. De kasten worden voorafgaande aan de sloop ter hoogte van de aangegeven gevel buiten het werkterrein op een paal of aan een boom bevestigd. De locaties worden in overleg met een vleermuisdeskundige ter plekke bepaald om rond elk gebouw voldoende variatie aan verblijfplaatsen te bieden.

Bij het grote vierkanten gebouw waar meerdere vleermuizen verblijven (zie paraaf 4.3) wordt aanbevolen een grote vleermuiskast op palen te plaatsen die geschikt is voor een groep dieren. Een voorbeeld van een recent met succes geplaatste kast op palen geeft Figuur 5.2.

⁶ <http://www.vivarapro.nl/vleermuizen>

Figuur 5.1 Indicatieve locaties voor het plaatsen van tijdelijke vleermuiskasten. De kasten worden voorafgaande aan de sloop ter hoogte van de aangegeven gevel buiten het werkteerein op een paal of aan een boom bevestigd.

Figuur 5.2 Voorbeeld van een tijdelijke vleermuiskast op palen, geschikt voor een groep dieren.

5.3 Beschermingsregime andere soorten

Het plangebied heeft mogelijk enige betekenis voor muizensoorten en amfibieën.

Effecten van de ingreep

Het plangebied kan van belang zijn voor enkele kleine zoogdieren zoals verschillende muizensoorten. Dit betreft soorten, waarvoor de provincie Noord-Holland een algemene vrijstelling heeft gegeven bij, onder andere, ruimtelijke ontwikkelingen. Wel dient rekening te worden gehouden met de Zorgplicht (Art. 1.11 van de Wnb).

Maatregelen

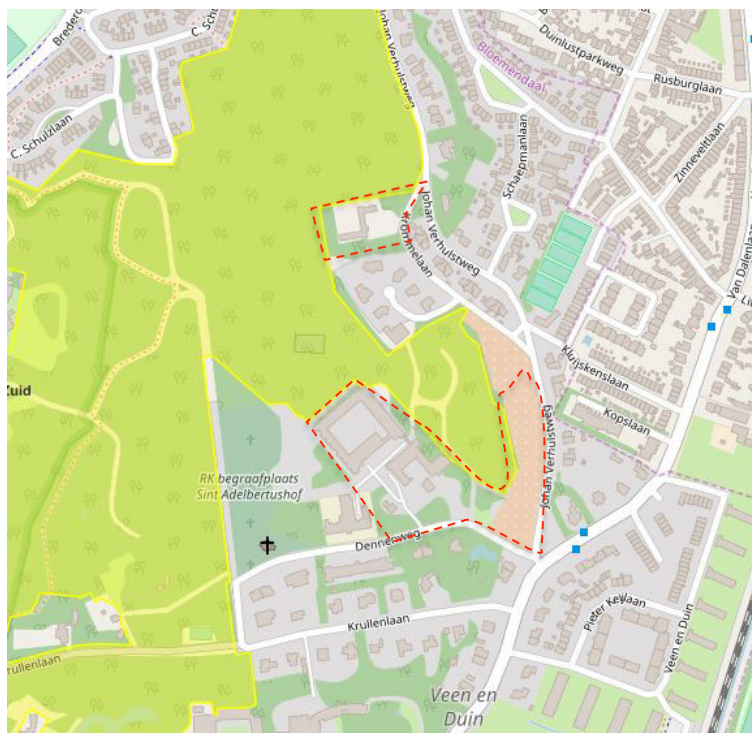
Aan de zorgplicht kan worden voldaan door de volgende maatregelen te nemen:

Bij verstoring van dieren tijdens de werkzaamheden moeten deze de gelegenheid krijgen te vluchten naar een nieuwe leefomgeving. Door de composthopen alleen tussen april/september te verwijderen bij een temperatuur boven de 10 graden, wordt voorkomen dat overwinterende amfibieën verstoord worden.

6 Beoordeling Wet natuurbescherming

6.1 Natura 2000-gebied Kennemerland Zuid

De ligging van het plangebied ten opzichte van Kennemerland-Zuid is weergegeven in figuur 5. Het bestemmingsplangebied valt geheel buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied.

Figuur 5 Ligging plangebied en Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid.

Ruimtebeslag

Daar het bestemmingsplangebied geheel buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied valt, is er geen sprake van ruimtebeslag binnen het Natura 2000-gebied.

Verstoring geluid

De sloop van de gebouwen en de kap van de bomen zal extra geluid met zich meebrengen. Hierdoor kunnen tijdelijk diersoorten verstoord worden. Nauwe korfslak en groenknolorchis zijn niet gevoelig verstoring door geluid. Voor meervleermuizen heeft Kennemerland-Zuid betekenis als overwinteringsgebied, ze overwinteren in bunkers in het duin. Verstoring van de in bunkers in het duin overwinterende dieren als gevolg van sloop van gebouwen en kap van de bomen buiten het Natura 2000-gebied kan op voorhand worden uitgesloten.

Stikstofdepositie

Het gebruik van de wooneenheden gaat gepaard met emissie van stikstof. In vergelijking met de huidige situatie is sprake van een toename van 0,99 mol N/ha/jr op habitatype Duinbossen (binnenduinrand) en een afname van 0,04 mol/ha/jr. op het habitatype Duinbossen (droog) (Tauw 2018).

In de PAS-gebiedsanalyse voor Kennemerland-Zuid zijn als knelpunten voor Duinbossen aangegeven: exoten en habitatvreemde soorten, de huidige overschrijding van de KDW en overbegrazing (damherten). Maatregelen om de knelpunten voor Duinbossen aan te pakken kunnen betrekking hebben op struweel en habitatvreemde soorten. Met de aanpak van deze knelpunten kunnen honderden tot duizenden mol per hectare uit de habitats worden verwijderd. Daarmee wordt aanzienlijk meer stikstof verwijderd dan de eenmalige bijdrage van het project. Een projectbijdrage van 1 mol N per ha komt overeen met het verwijderen van 1 m² houtige opslag⁷ per hectare. Dit is geen reële beheermaatregel.

PAS

De projectbijdrage voor Duinbossen ligt beneden de huidige grenswaarde (dd. 19 juli 2018) van 1 mol/ha/jaar⁸ zoals die momenteel voor Kennemerland-Zuid is vastgesteld. De bijdragen voor verder gelegen habitat is nihil (0,0 mol N/ha/jr).

In Kennemerland-Zuid is er in het kader van de PAS over de periode van nu tot 2020 gemiddeld circa 78 mol/jaar aan depositieruimte beschikbaar. Een lokale extra depositie van maximaal 0,99 mol N/ha/jaar, indien rekening wordt gehouden met de huidige situatie, valt ruim binnen de beschikbare depositieruimte.

In de PAS-gebiedsanalyse zijn maatregelen genoemd om de uitbreidings- en of verbeterdoelen gedurende de eerste PAS-periode te borgen. In het Natura 2000-beheerplan wordt naar de PAS-gebiedsanalyse verwezen. Met deze maatregelen is geborgd dat de doelen op termijn behaald kunnen worden, ondanks de huidige en toekomstige overschrijding en uitgifte van ontwikkelingsruimte (Royal Haskoning 2017). De projectbijdrage is dermate beperkt dat deze de effectiviteit van de maatregelen niet in de weg staat.

Conclusie

Als gevolg van het toekomstige gebruik zal sprake zijn van een beperkte toename in depositie op habitat Duinbossen in de omgeving van het project. De projectbijdrage voor Duinbossen ligt beneden de huidige grenswaarde van 1 mol/ha/jaar zoals die voor Kennemerland-Zuid is vastgesteld.

De bijdrage kan beschouwd worden als een negatief effect. Er zijn echter geen reële beheermaatregelen om eventuele (lokale) effecten van de additionele depositie te mitigeren. Het projecteffect staat de effectiviteit van de maatregelen zoals genoemd in de PAS herstelstrategieën voor Kennemerland-Zuid ook niet in de weg.

⁷ verwijderen exoten en habitatvreemde soorten minimaal 11 kmol/ha = 1,1 mol/m².

⁸ https://www.bij12.nl/onderwerpen/programma-aanpak-stikstof/vergunningen-en-meldingen/overzicht_grenswaarde-_verlagingen/

Negatieve effecten op instandhoudingsdoelen voor habitattypen of leefgebieden van soorten voor Kennemerland-Zuid, en daarmee significante effecten, zijn dan ook uitgesloten.

6.2 Beschermde soorten

Vernietiging van in gebruik zijnde nesten van vogels is een overtreding van verbodsbepaling Art. 3.1, lid 2 van de Wnb.

Indien opgaande beplanting buiten het broedseizoen worden verwijderd kan vernietiging van nesten en daarmee overtreding van verbodsbepalingen worden voorkomen.

Bij sloop van de gebouwen worden verblijfplaatsen van vleermuizen aangetast, dit is een overtreding van verbodsbepaling Art. 3.10 van de Wnb. In Hoofdstuk 5 zijn maatregelen beschreven om de functionaliteit van territoria van vleermuizen te behouden.

Met de ingreep kunnen verblijfplaatsen van kleine zoogdieren en amfibieën verloren gaan, dit is een overtreding van verbodsbepaling Art. 3.10 van de Wnb. Daar het soorten betreft, waarvoor de provincie Noord-Holland een algemene vrijstelling heeft gegeven wordt een ontheffing niet nodig geacht.

6.3 Natuurnetwerk Nederland

Hieronder zijn de stappen uit de NNN-wijzer van Provincie Noord-Holland beantwoord.

Oriëntatie

- *Ligt de locatie (deels) binnen het Natuurnetwerk Nederland(NNN)?*
Nee. Een nee-tenzij toets is niet aan de orde.
- *Past de ontwikkeling binnen het geldende bestemmingsplan?*
Nee, de huidige bestemming is 'maatschappelijk'⁹, de geplande nieuwbouw krijgt de bestemming 'bewoning'.

Ecologisch onderzoek

- Daar de locatie geheel buiten de NNN ligt is ecologisch onderzoek niet van toepassing.

De voorgenomen plannen met liggen buiten de begrenzing van de NNN. Het huidige gebruik als zorginstelling zal bij een woonbestemming niet wezenlijk veranderen. Van een aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van de NNN zal geen sprake zijn.

⁹ www.ruimtelijkeplannen.nl

7 Literatuur

- Anonymus (2016) Wet van 16 december 2015, houdende regels ter bescherming van de natuur (Wet natuurbescherming). Staatsblad 34: 1-74.
- EZ (2015) Besluit van de Staatssecretaris van Economische Zaken ..., DGAN-PDJNG / 15129301, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna. Staatscourant nr. 36471.
- NDFF 2017(i) Nationale Databank Flora en Fauna Uitvoerportaal: <https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/secure/index.zul>
- Tauw 2018. Notitie Stikstofdepositie-onderzoek Dennenheuvel. Notitie L. Verhees dd. 15 mei 2018.

Bijlage 1 Wettelijk kader

Inleiding

Vanaf 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming (kortweg: Wnb) in werking. Deze wet vervangt de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet. Met de inwerkingtreding van de Wnb zijn de provincies het bevoegde gezag voor de ontheffing- en vergunningverlening voor plannen en projecten en voor het vaststellen van vrijstellingsregelingen.

Deze bijlage vat het wettelijk kader samen voor toetsing van ruimtelijke ingrepen en andere handelingen. Gebiedsbescherming is in de wet beschreven in 'Hoofdstuk 2 Natura 2000-gebieden', de bescherming van soorten in 'Hoofdstuk 3 Soorten' en de bescherming van bomen en bos in Hoofdstuk 4 Houtopstanden, hout en houtproducten. Dit laatste hoofdstuk en andere onderdelen van de Wnb zoals jacht, schadebestrijding, overlastbestrijding, faunabeheer en omgang met exoten maken geen deel uit van deze bijlage.

1.2 Algemeen

Art 1.10 De Wet natuurbescherming is gericht op:

- het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit;
- het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies, en
- het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

Art 1.11 Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Deze zorgplicht houdt in elk geval in dat handelingen waarvan redelijkerwijs verwacht mag worden dat ze nadelige gevolgen kunnen hebben voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten achterwege blijven, dan wel noodzakelijke maatregelen treft om negatieve gevolgen te voorkomen, of voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen ze beperkt of ongedaan maakt.

Art 1.12 Gedeputeerde staten van de provincies dragen zorg voor:

- het nemen van de nodige maatregelen voor de bescherming, de instandhouding of het herstel van biotopen en leefgebieden in voldoende gevarieerdheid voor alle van nature in het wild levende vogelsoorten, planten en dieren en hun habitats van bijlagen II, IV en V bij de Habitatrichtlijn;
- habitattypen van bijlage I van deze richtlijn;

- het behoud of het herstel van een gunstige staat van instandhouding van de met uitroeiing bedreigde of speciaal gevaar lopende van nature in het wild voorkomende dier- en plantensoorten;
- de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk, genaamd Natuurnetwerk Nederland.

Gedeputeerde staten kunnen gebieden buiten het Natuurnetwerk Nederland aanwijzen die van provinciaal belang zijn vanwege hun natuurwaarden of landschappelijke waarden, met inachtneming van hun cultuurhistorische kenmerken. Deze gebieden worden aangeduid als 'bijzondere provinciale natuurgebieden' en 'bijzondere provinciale landschappen'.

1.3 Natura 2000-gebieden

De Wnb heeft tot doel het beschermen en in stand houden van Natura 2000-gebieden.

Relevante wettelijke bepalingen

De beoordeling van projecten en andere handelingen wordt geregeld in artikel 2.7 tot en met artikel 2.9. Aanwijzingsbesluiten geven de instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van de leefgebieden voor vogels van de Vogelrichtlijn, de natuurlijke habitats en de habitats van soorten van de Habitatrichtlijn. De instandhoudingsmaatregelen zijn voor elk gebied beschreven in het beheerplan. Tevens beschrijft het beheerplan welke handelingen en ontwikkelingen in het gebied en daarbuiten het bereiken van de instandhoudingsdoelstelling niet in gevaar brengen. Voor het uitvoeren van plannen of projecten kan GS de verplichting opleggen tot preventieve of herstelmaatregelen. Dit is niet van toepassing indien voor het plan of project een (omgevings)vergunning is verleend.

Beoordeling van plannen en projecten

Art. 2.7 Voor een plan dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, en dat afzonderlijk of in combinatie (in cumulatie) met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, is een **passende beoordeling** noodzakelijk.

Er is een **vergunning** nodig van GS voor projecten of andere handelingen die de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen. De bevoegdheid ten aanzien van de vergunningverlening ligt bij GS van de provincie waarin het project wordt uitgevoerd.

Er geldt een **uitzonderingen op de vergunningprocedure** op grond van de Wet natuurbescherming: als 1) via een andere wettelijke bepaling een passende beoordeling verplicht is (bijvoorbeeld op grond van de Tracéwet of de Spoedwet wegverbreding) voor de besluitvorming. 2) als de vergunningverlening via de Wabo loopt, dus via een omgevingsvergunning

Art. 2.8 Géén vergunning is nodig:

- Als het project of de handeling is opgenomen in een Natura 2000-beheerplan of in een vastgesteld programma voor Natura 2000-gebieden (zoals de PAS). Voorwaarde is dat 1) dat het bestuursorgaan dat het plan of programma heeft vastgesteld heeft, tevens bevoegd gezag is voor vergunningverlening of dat dit bestuursorgaan heeft ingestemd heeft met het plan of programma.
- Als het project of de handeling al bestond of bekend was op de referentiedatum 31 maart 2010 of later als het gebied later is aangewezen (ook wel bekend als bestaand gebruik).
- Bij door PS bij verordening aangewezen categorieën van gevallen.
- Als het project of andere handeling deel uitmaakt van een vastgesteld programma voor Natura 2000-gebieden (zoals de PAS), mits opgenomen in een algemene maatregel van bestuur en mits voldaan wordt aan een aantal voorwaarden.

Toelichting op begrippen

Habitattoets

De habitattoets is de verzamelnaam van toetsingen van effecten van plannen en projecten op de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied. In beginsel worden de effecten van plannen en projecten op Natura 2000-gebied 'passende beoordeeld'. Als er kans is op significant negatieve effecten en mitigerende maatregelen bij de beoordeling zijn betrokken wordt gesproken over een '**passende beoordeling**'. Om procedurele redenen kan er voor worden gekozen om een **oriëntatiefase** – soms ook wel '**voortoets**' genoemd – te doorlopen. De inhoudelijke studie is in grote lijnen identiek met een passen de beoordeling, echter mitigerende maatregelen zijn bij de oriëntatiefase niet bij de beoordeling betrokken. Als de conclusie is dat significante negatieve effecten niet op voorhand kunnen worden uitgesloten en maatregelen nodig zijn om significant negatieve effecten met zekerheid te voorkomen, zal alsnog een passende beoordeling nodig zijn.

Mitigerende maatregelen

Mitigerende maatregelen zijn maatregelen ter voorkoming of beperking van het (mogelijke) effect van het project of andere handeling en deze maatregelen zijn onlosmakelijk verbonden zijn met een project / andere handelingen

Cumulatieve effecten

Voor de habitattoets geldt uitdrukkelijk dat voor elke activiteit onderzocht moet worden of er mogelijke significante effecten zijn als gevolg van de activiteit afzonderlijk en in combinatie met andere plannen en projecten. In het laatste geval moeten de gezamenlijke ofwel cumulatieve effecten beoordeeld worden in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied. Het gaat daarbij om alle plannen en projecten die op bestuurlijk niveau zijn goedgekeurd.

Significantie

Van significante effecten kan sprake zijn als ten gevolge van het plan of project realisatie van de instandhoudingsdoelen wordt bemoeilijkt of onmogelijk wordt gemaakt. In de Leidraad bepaling Significantie is het begrip 'significante gevolgen' toegelicht.¹⁰

Externe werking

Ook activiteiten buiten het Natura 2000-gebied kunnen vergunningplichtig zijn als die activiteiten negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen voor het gebied (kunnen) veroorzaken. Dit wordt de 'externe werking' van de bescherming genoemd.

Programma Aanpak Stikstof

Op 1 juli 2015 is de Programma Aanpak Stikstof (PAS) in werking getreden. Dit programma geeft met een gericht pakket van herstelmaatregelen enerzijds waarborgen voor behoud en herstel van stikstofgevoelige habitats en leefgebieden van soorten en biedt anderzijds ruimte voor nieuwe economische activiteiten. Voor projecten die vermeld zijn op een lijst met prioritaire projecten is op voorhand ruimte gereserveerd. Voor nieuwe projecten (niet-prioritair) geldt bij een toename van stikstofdepositie op een stikstof gevoelig habitat met thans al een overschrijding het volgende:

- Activiteiten met een stikstofdepositie vanaf 1 mol/ha/jaar zijn vergunningsplichtig.
- Activiteiten met een stikstofdepositie onder 0,05 mol/ha/jaar zijn niet vergunningsplichtig.
- Voor activiteiten met een stikstofdepositie tussen 0,05 mol/ha/jaar – 1 mol/ha/jaar moet voor het Natura 2000-gebied worden nagegaan wat de actuele geldende grenswaarde is. Bij 95% uitgegeven depositieruimte wordt de grenswaarde verlaagd naar 0,05 mol/ha/jaar; dan is dus een vergunning nodig bij een stikstofdepositie hoger dan 0,05 mol/jaar (anders bij 1 mol/ha/jaar)

De omvang van de stikstofdepositie als gevolg van een project moet worden vastgesteld aan de hand van het rekenmodel AERIUS Calculator.

1.4 Soorten

Verbodsbepalingen

De Wnb onderscheid bij de bescherming van soorten drie beschermingsregimes:

Art. 3.1 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

1. Het is verboden opzettelijk in het wild levende vogels (VR artikel 1) te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels opzettelijk te storen.

¹⁰ Leidraad bepaling significantie. Nadere uitleg van het begrip 'significante gevolgen' uit de Natuurbeschermingswet. Publicatie Steunpunt Natura 2000, versie 27 mei 2010.

5. Het verbod, opzettelijk storen, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Het ministerie heeft een lijst gemaakt van soorten vogels die hun nest doorgaans het hele jaar door of telkens opnieuw gebruiken. Deze nesten zijn jaarrond beschermd¹¹.

Art. 3.5 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

1. Het is verboden in het wild levende **dieren** (HR bijlage IV, VvBern Bijlage II, VvBonn Bijlage I) opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is dieren als bedoeld onder 1 opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld onder 1 opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden **planten** (HR bijlage IV, VvBern Bijlage I) te plukken, verzamelen, af te snijden, ontwortelen of te vernielen.

Art. 3.10 Beschermingsregime andere soorten

1. Het is verboden in het wild levende **zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers** van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, van deze wet opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen.
3. Het is verboden **vaatplanten** genoemd in de bijlage, onderdeel B, van deze wet te plukken, verzamelen, af te snijden, ontwortelen of te vernielen.

In de Bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd. Sommige vogelsoorten vallen daarmee zowel onder het 'Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn' als ook onder het 'Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn'. Het 'Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn' is ten aanzien van 'verstoren' strikter dan het 'Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn' (zie tabel). Aan de andere kant zijn de ontheffingsgronden voor het 'Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn' weer beperkter dan voor 'Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn'. We gaan in het toetsingskader zekerheidshalve uit van het juridisch strengste beschermingsregime.

Ontheffingen en vrijstellingen

Gedeputeerde staten kunnen een ontheffing verlenen van verboden die gelden voor Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (Art 3.3) en Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (Art 3.8). Provinciale staten en de Minister kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van deze verboden (Art 3.3, Art 3.8).

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat,
- er is voldaan aan een in Art 3.3 dan wel Art 3.8 genoemd belang,
- er geen sprake is van een verslechtering van de (gunstige) staat van instandhouding van de betreffende soort.

¹¹ Zie de Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingrepen, ministerie van LNV, augustus 2009.

Aan een ontheffing kunnen voorwaarden worden gesteld om schade te beperken of te compenseren zodat er geen afbreuk wordt gedaan aan de Svl.

Art 3.3, Art 3.8 De verboden voor zijn niet van toepassing op handelingen ten behoeve van instandhoudingsmaatregelen en handelingen in het kader van een Natura 2000-beheerplan.

Art. 3.10 Voor soorten vallend onder '*Beschermingsregime andere soorten*' kan de provincie aanvullend (op Art 3.8) een vrijstelling verlenen voor handelingen in het kader van de **ruimtelijke inrichting of ontwikkeling** van gebieden en **bestendig beheer of onderhoud**.

Art. 3.31 De hierboven genoemde verboden zijn niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd overeenkomstig een door Onze Minister goedgekeurde gedragscode en die plaatsvinden in het kader van bestendig beheer of onderhoud en ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.